

Urtikaria / Nässelutslag ^[1]

Footnotes:

Uppdaterat 2020-01-30
SE2001793044

Tab:

Urtikaria / Nässelutslag ^[2]

Urtikaria (nässelutslag) är kliande och lite upphöjda utslag som ofta har ett blekt centrum och röd kant (kvaddlar). De uppstår plötsligt, och oftast kommer de och går under några timmar till dagar. En del kan samtidigt få djupare svullnader i huden, s.k. angioödem, som kan finnas var som helst men är mer vanligt runt ögonen och i läpparna. Om angioödemet lokaliseras till tungan och övre luftvägarna kan det bli livshotande.

Urtikaria kallas ofta i dagligt tal för nässelutslag då det liknar det utslag som uppkommer när man bränt sig på en brännässla. Ämnen frisätts i huden som vidgar blodkärlen samtidigt som ytliga nervtrådar i huden aktiveras och det börjar klia. Det mest kända av dessa ämnen är histamin och därför används ofta läkemedel vid urtikaria som blockerar histamin, s.k. antihistaminer.

Om du drabbas av urtikaria så finns behandling att få, både vid akut och kronisk urtikaria. Vänd dig till din vårdcentral eller till en hudspecialist.

Olika typer av Urtikaria ^[3]

Urtikaria kan delas in i akut eller kronisk

Akut urtikaria drabbar 15-20 % av alla någon gång i livet. Det kan bl.a. orsakas av en infektion, läkemedel, insektsbett eller födoämnen. Ibland är det en allergisk reaktion genom bildning av antikroppar som leder till frisättning av histamin och andra ämnen i huden, men det finns också andra uppkomstmekanismer. Behandlingen består i att undvika eller behandla den misstänkta orsaken samt att lindra symtomen med antihistamin. Flera sådana läkemedel kan köpas receptfritt på apotek.

För de flesta är akut urtikaria en engångsföreteelse.

Kronisk urtikaria Urtikarian benämns som kronisk då besvären pågått längre tid än 6 veckor.

Den kroniska urtikarian är mindre vanlig än den akuta. Det finns två olika former av kronisk urtikaria: en där utslagen kommer spontant (kronisk spontan urtikaria) och en annan då en fysikalisk faktor utlöser dem t.ex. tryck, skav mot huden, köld, värme (kronisk inducerbar urtikaria).

Kronisk spontan urtikaria Utslagen kan komma dagligen eller någon gång i veckan, och ibland förekommer angioödem (svullnader) samtidigt. Kronisk spontan urtikaria är vanligast i medelåldern, och kvinnor drabbas oftare än män. Utslagen kan självläka med tiden, och man räknar med att hälften blir besvärsfria inom ett år. För en mindre grupp kan den pågå flera år och medföra stor negativ påverkan på livskvaliteten.

Att ställa diagnosen är inte svårt men orsaken till kronisk spontan urtikaria finner man sällan.

Kronisk urtikaria behandlas som akut urtikaria med antihistaminer men det krävs oftast daglig behandling. I en del fall behöver man öka dosen antihistamin och också kombinera antihistamin med andra typer av läkemedel. Dessa läkemedel är receptbelagda och ordinerar av specialist.

Kronisk inducerbar urtikaria

Kronisk inducerbar urtikaria kallas en grupp av urtikaria som har långdraget förlopp och orsakas av olika fysikaliska/kända stimuli. Ofta kan samma person ha mer än en variant.

- **Dermografism /skrivhud (Urtikaria factitia)** Vid skav och rivning mot huden uppstår en röd svullen fläck vars form beror på vilken beröring som framkallat den.
- **Kolinerg (ansträngnings-) urtikaria** är små röda kliande knottor som uppkommer när kroppstemperaturen stiger pga värme och kroppsansträngningar. Det är nästan alltid unga personer som drabbas, och ibland får man samtidigt andningsbesvär.
- **Tryckurtikaria** är en sällsynt form av urtikaria som lokaliseras till hudområden där t.ex. ryggsäck, axelrem, skor eller annat tryckt mot huden. Reaktionen uppkommer först några timmar efter trycket och kan kvarstå något dygn.
- **Köldurtikaria** utlöses av lokal eller helkroppsnedkyllning. Kallt väder + stark blåst gör att huden inom några minuter blir röd, svullen och kliar på nedfrysta områden. Kalla drycker och glass kan ge svullnad i halsen.

DayByDay Urtikaria App ^[4]

Har du urtikaria (nässelutslag) och vill få en bild över sjukdomsaktivitet eller hur sjukdomen påverkar din livskvalitet kan appen vara till hjälp. Ladda ner appen DAYBYDAY Urtikaria kostnadsfritt från [AppStore](#) ^[5] eller [Google Play](#) ^[6].

Source URL: <https://www.novartis.se/behandlingsomraden/urtikaria-nasselutslag>

Links

[1] <https://www.novartis.se/behandlingsomraden/urtikaria-nasselutslag>

[2] <https://www.novartis.se/behandlingsomraden/urtikaria-nasselutslag#tab-1>

[3] <https://www.novartis.se/behandlingsomraden/urtikaria-nasselutslag#tab-2>

[4] <https://www.novartis.se/behandlingsomraden/urtikaria-nasselutslag#tab-3>

[5] <https://apps.apple.com/se/app/daybyday-urtikaria/id1445414998?1=sw>

[6] <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.novartis.pharma.gbl.hivesdiary.ext&hl=sw>